

СЕКЦІЯ 1. «ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ»

УДК 338.48(481)

Аксьонов С.С.¹, Корнієнко О.М.²

¹ студ. гр. ГФ-214м, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

² канд. екон. наук, доцент, НУ «Запорізька політехніка», м. Запоріжжя

ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ НОРВЕГІЇ

Норвегія є однією з провідних європейських країн, яка демонструє ефективну інтеграцію природних ресурсів у розвиток національної туристичної індустрії, поєднуючи економічні вигоди з високими екологічними стандартами. Її природні ландшафти – фіорди, Арктичний регіон, льодовики, гірські масиви та прибережні екосистеми – формують основу унікального туристичного бренду, який асоціюється зі сталим туризмом, природною автентичністю та екологічною чистотою. Туристичний потенціал цих ресурсів визначається не лише красою пейзажів, а й здатністю формувати сталу економіку, орієнтовану на баланс між рекреаційним використанням і збереженням природного середовища.

Упродовж останнього десятиліття у Норвегії спостерігається інтенсивне зростання туристичних потоків [1], особливо у регіонах Fjord Norway, Lofoten Islands та Arctic Svalbard. Ця тенденція, з одного боку, стимулює економічну активність, розвиток малого бізнесу, підвищення рівня зайнятості, а з іншого – посилює екологічне навантаження на природні екосистеми. Дослідження Novelsrud et al. (2023) засвідчують, що зростання туристичного потоку створює нові соціоекономічні можливості, проте водночас зумовлює необхідність посилення екологічного регулювання, особливо у прибережних і заполярних територіях [2]. У регіоні Svalbard, який має статус екологічно вразливої території, розвиток туризму вже спричинив зміни у біорізноманітті, зростання

антропогенного тиску на природні об'єкти та збільшення ризиків для культурної спадщини [3].

У Fjord Norway зафіксовано випадки, коли кількість туристів у пікові сезони перевищує екологічну ємність територій у 1,5 – 2 рази, що створює ризики деградації природних ландшафтів, забруднення водних ресурсів і втрати рекреаційної привабливості. Аналіз наукових даних показує, що надмірна експлуатація природних ресурсів може перетворити конкурентну перевагу Норвегії – її унікальну природу – на стратегічну вразливість у разі відсутності ефективних механізмів управління [4]. Для запобігання цьому уряд Норвегії активно впроваджує політику сталого розвитку туризму, спрямовану на регулювання потоків відвідувачів, сертифікацію туристичних дестинацій за принципами «Green Destination», впровадження систем квотування круїзних суден та популяризацію екологічно чистого транспорту.

Особливої уваги заслуговує використання цифрових технологій для моніторингу екологічної стійкості туристичних територій. GIS-моделювання, супутникове зондування, аналітика даних мобільності туристів і системи Big Data дозволяють створювати науково обґрунтовані карти екологічної вразливості регіонів, прогнозувати навантаження та визначати граничні межі туристичного впливу. Ці підходи поєднують економічний аналіз із природоохоронним менеджментом, забезпечуючи баланс між туристичною експлуатацією та екологічною безпекою територій [3].

Проблема Норвегії полягає у постійному пошуку рівноваги між економічною вигодою та збереженням довкілля. Туризм, що базується на природних ресурсах, є потужним інструментом розвитку регіонів, але водночас – фактором ризику для екосистем. Розвиток нових форм туризму, зокрема еко-, наукового та культурного, створює можливості для зниження антропогенного впливу та підвищення соціальної відповідальності туристичних компаній.

Отже, туристичний потенціал природних ресурсів Норвегії є не лише економічною категорією, а й індикатором екологічної та управлінської ефективності держави. Його збереження можливе лише через інтеграцію

принципів сталого розвитку, цифрових технологій моніторингу та участі місцевих громад у процесах управління дестинаціями. Перехід від ресурсно-споживацької до ресурсно-відповідальної моделі туризму – ключова умова забезпечення конкурентоспроможності норвезької туристичної системи у довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. But T., Mamotenko D., Korniienko O., Gubar O. Financial Assurance for Tourism Development and Its Impact on the Economy of European Countries. In: Semenov, A., Yepifanova, I., Kajanová, J. (eds) *Data-Centric Business and Applications*. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies. 2025. vol 240. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-81557-7_4
2. Hovelsrud G. K., Veland S., Kaltenborn B., Olsen J., and Dannevig H. Sustainable Tourism in Svalbard: Balancing economic growth, sustainability, and environmental governance. *Polar Record*. 57(e47). P. 1–7.
3. Flyen A. C., Flyen C., & Hegnes A. W. Exploring Vulnerability Indicators: Tourist Impact on Cultural Heritage Sites in High Arctic Svalbard. *Heritage*. 2023. 6(12). P. 7706–7726. <https://doi.org/10.3390/heritage6120405>
4. Bonusiak G. Development of Ecotourism in Svalbard as Part of Norway's Arctic Policy. *Sustainability*. 2025. 13(2). P. 962. <https://doi.org/10.3390/su13020962>